

Роз'яснення щодо захисту прав іноземців, осіб без громадянства, біженців та шукачів притулку

«Закон України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини» вказує, що парламентський контроль за додержанням конституційних прав і свобод людини і громадянина та захист прав кожного на території України і в межах її юрисдикції на постійній основі здійснює Уповноважений Верховної Ради України з прав людини (далі – Уповноважений) який у своїй діяльності керується Конституцією України, законами України, чинними міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Уповноважений здійснює свою діяльність незалежно від інших державних органів та посадових осіб. Діяльність Уповноваженого доповнює існуючі засоби захисту конституційних прав і свобод людини і громадянина, не відміння їх і не тягне перегляду компетенції державних органів, які забезпечують захист і поновлення порушених прав і свобод.

Громадянам України, а також іноземцям та особам без громадянства, які на законних підставах перебувають в Україні, гарантуються свобода пересування та вільний вибір місця проживання на її території, за винятком обмежень, які встановлені законом.

Документами, що засвідчують законність перебування іноземця, особи без громадянства на території України, можуть бути: довідка про звернення за захистом в Україні, посвідчення біженця, посвідчення особи, яка потребує додаткового захисту, посвідчення особи, якій надано тимчасовий захист, та довідка про звернення за захистом в Україні (Закон України «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту»); посвідка на постійне проживання та посвідка на тимчасове проживання (Закони України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» та «Про імміграцію»); довідка, що підтверджує факт звернення за встановленням статусу особи, яка постраждала від торгівлі людьми, довідка про встановлення статусу особи, яка постраждала від торгівлі людьми (Закон України «Про протидію торгівлі людьми»).

Для підтвердження статусу особи без громадянства в Україні, потрібно пройти процедуру по оформленню необхідних документів. Основним документом, який підтверджує особу без громадянства — це довідка (документ), який видається посольством країни, в якій особа народилася чи довгий час проживала. Наявність даної довідки дає можливість оформити документи для законного проживання в Україні особі без громадянства.

Заява про визнання особою без громадянства встановленого зразка та додані до неї документи подаються територіальному органу/територіальному підрозділу ДМС за місцем проживання особи.

Результатом розгляду цих заяв буде отримання довідки про визнання особою без громадянства, що в подальшому стане підставою для отримання посвідки на тимчасове проживання, дозволу на імміграцію та посвідки на постійне проживання, посвідчення особи без громадянства для виїзду за кордон, громадянства України. Це дасть можливість людям офіційно працевлаштовуватися, отримувати медичну допомогу, освіту, пенсію та цілий спектр інших соціальних та економічних прав.

Право на вільне пересування по території України може бути обмежене, у прикордонній смузі; на територіях військових об'єктів; у зонах, які згідно із законом належать до зон з обмеженим доступом; на приватних земельних ділянках; на територіях, щодо яких введено воєнний або надзвичайний стан; на окремих територіях і в населених пунктах, де у разі небезпеки поширення інфекційних захворювань і отруєнь людей введені особливі умови і режим проживання населення та господарської діяльності.

У випадку незаконного перетину кордону особа, яка має намір звернутися за захистом в Україні, повинна без зволікань звернутися за захистом.

До того ж, особа може звернутися із заявою про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, до посадової особи Державної прикордонної служби України під час незаконного перетину державного кордону, проте така особа зобов'язана надати пояснення про причини незаконного перетинання державного кордону України.

У такому випадку особа звільняється від відповідальності за незаконний перетин державного кордону та порушення правил перебування в Україні, якщо вона перебуває на території України протягом часу, необхідного для подання заяви.

Ураховуючи наведене, кожна особа, яка звернулася за захистом в Україні, у разі порушення їх прав з боку працівників Державної прикордонної служби України, Державної міграційної служби України, працівників правоохоронних органів має право звернутися до Уповноваженого».